

مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران
دبیرخانه هیئت عالی نظارت بر سازمان های صنفی کشور
Iran Guilds and Traders Center (IGTC)
Secretariat of the High Supervisory Board for Guild Organizations of the Country

دستور العمل نرخ گذاری کالا و خدمات صنفی

موضوع ماده ۵۱ قانون نظام صنفی، به استناد بند «ط» ماده ۵۵

مصوب یکصد و سی و هفتمین جلسه هیات عالی

نظارت مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۷

تهیه و تدوین:

معاونت توسعه بازرگانی

دبیرخانه هیات عالی نظارت بر سازمان های صنفی کشور

سال ۱۴۰۵

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
۱-۲	مقدمه
۲-۳	اولویت ها
۳	شاخص های تعیین اولویت گروه اول
۳-۴	الف - گروه اول : کالاها و خدمات صنفی
۴-۵	فهرست کالاها و خدمات صنفی با اولویت نرخ گذاری توسط کمیسیون های نظارت
۶	مراحل نرخ گذاری کالا خدمات اولویت اول
۶	ب - گروه دوم : سایر کالاها و خدمات صنفی
۷-۸	نکات ویژه
۸-۱۱	چارچوب نحوه تعیین نرخ کالاها و خدمات صنفی

مقدمه:

قیمت یکی از متغیرهای مهم اقتصادی است که بسیاری از تصمیمات خرید براساس آن شکل می گیرد. به طور کلی در یک اقتصاد سالم عامل قیمت، انعکاسی از کیفیت و ارزش کالا است و مصرف کنندگان برای کالاهای و خدمات مطلوب، با کیفیت و مورد نظر خود حاضر به پرداخت بهای آن می باشند. در اقتصاد بازار رقابتی که امروزه نظام اقتصاد جهانی به آن سوق پیدا کرده و دولت ها بیشتر به دنبال اعمال وظایف حاکمیتی از قبیل نظارت و کنترل هستند، عمدتاً نظام عرضه و تقاضا تعیین کننده قیمت یک کالا یا خدمت می باشند، ولی در اقتصادی که دارای تعادل در عرضه و تقاضا نباشد یا شرایط رقابتی در آن حاکم نیست قیمت کالاهای و خدمات می تواند غیر واقعی شده و نارضایتی مصرف کنندگان را در پی داشته باشد. بنابراین ضرورت دارد حاکمان و دولتمردان با اتخاذ تدابیر مناسب و استفاده از توان فنی و کارشناسی تشکل های صنفی و سازمان های غیردولتی (NGO ها) نسبت به تعیین قیمت و ایجاد تعادل در آن بازار و یا ایجاد ضوابط و چارچوب متناسب با شرایط جامعه و بازار برای نحوه قیمت گذاری برخی از کالاهای و خدمات حساس و اساسی اقدام نمایند. در اقتصاد کشور ما که برخی از کالاهای و خدمات دارای عرضه کمتر از تقاضا می باشند و به عبارت دیگر تقاضا بر عرضه پیشی می گیرد ضرورت ایجاد تعادل با افزایش تولید از یک سو و همزمان اقدامات تنظیم گری در قیمت گذاری از سوی دیگر احساس می گردد. برای برخی از کالاهای و خدمات دلایل مختلف از جمله کمبود عرضه، وجود انحصارات، توجه خاص به منافع صنفی، پراکندگی نامناسب واحدهای صنفی و ... موجب می شود که برای آنها قیمت گذاری صورت گیرد. مطابق ماده ۵۱ قانون نظام صنفی « کمیسیون نظارت مکلف

است نرخ کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری را که هیأت‌عالی نظارت قیمت‌گذاری آن‌ها را لازم تشخیص می‌دهد براساس دستورالعمل قیمت‌گذاری آن هیأت برای مدت معین تعیین کند و به اتفاق اصناف ذی‌ربط اعلام دارد. نرخ کالاها و خدماتی که ازطرف مجلس شورای اسلامی، دولت یا شورای اقتصاد تعیین می‌شود، برای کمیسیون لازم‌الرعايه است.

اتفاق اصناف شهرستان مکلف است مراتب را ازطریق رسانه‌های گروهی برای اطلاع عموم آگهی و از طریق اتحادیه‌ها به افراد و واحدهای صنفی اعلام کند. کلیه افراد و واحدهای صنفی ملزم به رعایت نرخ‌های تعیین شده از طرف کمیسیون نظارت هستند.»

به منظور هماهنگی بیشتر بین کمیسیون‌های نظارت کشور در تعیین نرخ کالا و خدمات واحدهای صنفی دستورالعمل نرخ‌گذاری کالا و خدمات صنفی به استناد ماده ۵۱ و بند (ط) ماده (۵۵) قانون نظام صنفی شامل اولویت‌ها، مراحل نرخ‌گذاری، چارچوب تعیین نرخ و سایر موارد مرتبط بازننگری و به شرح ذیل تصویب گردید.

اولویت‌ها :

با هدف کاهش تصدی‌گری دولت و تفویض اختیارات بیشتر به کمیسیون‌های نظارت شهرستان‌ها، تشکل‌های صنفی و غیردولتی و حرکت به سوی بازار رقابتی، کالاها و خدمات صنفی به دو گروه شامل :

کالاها و خدمات صنفی با اولویت قیمت‌گذاری توسط کمیسیون‌های نظارت و سایر کالاها و خدمات صنفی تقسیم‌بندی می‌شوند :

اولویت ها براساس شاخص هایی تعیین می شود که ضرورت نرخ گذاری را موجب می گردند که بر این اساس اولویت کالاها و خدمات صنفی بر اساس شاخص های ذیل تعیین گردیده است :

شاخص های تعیین اولویت گروه اول :

- عمومیت مصرف، انحصار عرضه ، اساسی و ضروری بودن کالا یا خدمت
 - میزان سهم کالا یا خدمت در سبد هزینه خانوار و تقاضای عمومی برای آن کالا یا خدمت
 - میزان عرضه در مقایسه با سطح تقاضا
 - مورد مصرف دهک های پایین درآمدی
 - وجود بحران در عرضه و تقاضا در برخی مقاطع زمانی
 - پراکندگی و توزیع نامناسب واحدهای صنفی
- تبصره :** برای تعیین اولویت نرخ گذاری کالاها و خدمات صنفی لزوماً وجود همه شاخص ها الزامی نیست .

الف - گروه اول : کالاها و خدمات صنفی :

کالاها و خدمات صنفی دارای اوصاف مندرج در ماده (۵۱) قانون نظام صنفی هستند که مورد توجه و تقاضای خاص مصرف کنندگان می باشند و در سبد هزینه خانوار سهم زیادی دارند و مصرف کنندگان ناگزیر به تهیه و مصرف آن هستند . نرخ گذاری کالاها و خدمات مذکور در سراسر کشور الزامی خواهد بود. کمیسیونهای نظارت می بایست

نرخ کالاها و خدمات اولویت دار را براساس دستورالعمل های تهیه شده توسط سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان مورد بررسی محاسبه و تصویب قرار دهند .

تبصره ۱: فهرست کالاها و خدمات صنفی با اولویت نرخگذاری با توجه به شرایط بازار توسط هیات عالی نظارت اعلام میشود.

تبصره ۲: تغییر در فهرست کالاها و خدمات صنفی این دستورالعمل در کارگروهی با مسئولیت دبیرخانه هیات عالی نظارت و با عضویت دستگاه ها و نهادهای ذیربط از قبیل نمایندگان سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و اتاق اصناف ایران بررسی و نتیجه آن جهت اتخاذ تصمیم به هیات عالی نظارت ارائه می گردد. پیشنهاد تغییرات توسط هریک از اعضای کارگروه مذکور یا کمیسیون های نظارت مراکز استان ها قابل ارائه خواهد بود.

فهرست کالاها و خدمات صنفی با اولویت نرخ گذاری توسط کمیسیون های نظارت

۱. زولیا و بامیه، آش و حلیم صرفاً در ماه مبارک رمضان و در صورت تشخیص و ابلاغ

دبیرخانه هیات عالی نظارت

۲. خدمات آرایشگران زنانه (کوتاهی مو، مرتب کردن مو اصلاح ابرو ، اصلاح صورت)

۳. خدمات آرایشگران مردانه (اصلاح سر معمولی، اصلاح سر با ماشین، اصلاح صورت)

۴. خدمات پنچرگیری و تعویض روغن

۵. خدمات مکانیکی و برق اتومبیل سیار و ثابت (برای خودروهای متعارف و خدمات مورد مصرف عموم)

۶. خدمات حمل و نقل بار و اثاثیه درون شهری و پیک موتوری

۷. خدمات خشکشویی

۸. خدمات قالیشویی

۹. حق کمیسیون مشاورین املاک (با رعایت قوانین و مقررات با هماهنگی دبیرخانه هیات عالی نظارت)

۱۰. خدمات اتومبیل کرایه (آژانس)

۱۱. خدمات تاسیسات ساختمان (لوله کشی آب و فاضلاب، لوله کشی گاز، لوله کشی شوفاژ و نصب و تعمیر لوازم حرارت مرکزی، نصب و تعمیر لوازم گازسوز)

۱۲. خدمات نمایشگاه‌های اتومبیل

۱۳. خدمات آموزش رانندگی (طبق مصوبات هیات وزیران)

۱۴. خدمات انتشار آگهی نیازمندی‌ها در فضای مجازی و کارمزد فروش کالا و خدمات به تشخیص هیات عالی نظارت

۱۵. توقفگاه (بجز خودروهای توقیفی)

۱۶. خدمات کافی نت

۱۷. امداد خودرو، حمل و توقفگاه خودروهای توقیفی بر اساس شیوه نامه ساماندهی ابلاغی دبیرخانه هیات عالی نظارت

تبصره: قیمت گذاری آندسته از واحدهای قالیشویی و خشکشویی که به پیشنهاد اتحادیه ذیربط، تایید اتاق اصناف و تصویب رئیس کمیسیون نظارت شهزستان، با استفاده از

فناوری های نوین خدمات خاص و متمایز از سایر واحدهای مشابه به مصرف کنندگان
ارایه می دهند تابع فرآیند اولویت گروه دوم خواهند بود.

مراحل نرخ گذاری کالا خدمات اولویت اول :

۱-ارایه نرخ های پیشنهادی توسط اتحادیه صنف ذی ربط به اتاق اصناف شهرستان

۲- بررسی و اظهارنظر اتاق اصناف در ارتباط با نرخ های پیشنهادی اتحادیه مربوطه و
ارسال مدارک و مستندات و دلایل توجیهی به کمیسیون نظارت شهرستان (ظرف مدت
۱۵ روز)

تبصره ۱- در صورتی که اتاق اصناف در مهلت مقرر در خصوص نرخ های پیشنهادی
اتحادیه اظهار نظر ننماید اتحادیه می تواند مراتب را جهت رسیدگی به کمیسیون نظارت
اعلام نماید.

۳- بررسی نهایی نرخ های پیشنهادی توسط کمیسیون نظارت شهرستان و ابلاغ به اتاق
اصناف (ظرف مدت ۲۰ روز)

تبصره ۲: در صورت تشخیص کمیسیون نظارت ، موضوع می تواند به کمیته ای مرکب
از تعدادی از اعضاء برای بررسی کارشناسی و ارایه گزارش به کمیسیون نظارت ارجاع
گردد .

ب- گروه دوم : سایر کالاها و خدمات صنفی:

کالاها و خدمات صنفی که در فهرست کالاها و خدمات گروه اول نباشند. قیمت این اقلام
با رعایت ضوابط نحوه تعیین نرخ کالا و خدمات صنفی موضوع این دستورالعمل توسط

واحدهای صنفی تعیین می گردد . بدیهی است مسئولیت عدم رعایت ضوابط مذکور بر عهده واحد صنفی خواهد بود

نکات ویژه :

۱- اجرای این دستورالعمل باید با سیاست های کلان در حوزه تنظیم بازار و قوانین مرتبط با آن و مقررات ابلاغی در شرایط خاص هماهنگ و منطبق باشد.

۲- تعیین و اعلام قیمت کلیه کالاها و خدمات می بایست با ذکر تمامی ویژگی های کالا یا خدمت به طور کامل و شفاف صورت پذیرد .

۳- با هرگونه تبانی و رفتار انحصارگرایانه در جهت تحمیل شرایط و افزایش غیرمنطقی قیمت مطابق قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان و سایر قوانین مرتبط برخورد لازم معمول خواهد شد .

۴- دبیرخانه هیات عالی نظارت با همکاری اتاق اصناف ایران می بایست نسبت به فراهم نمودن سامانه برای ثبت قیمت کالاها و خدمات مورد عرضه در واحدهای صنفی برای آگاهی رسانی به مصرف کنندگان و امکان نظارت سازمان های صنفی بر قیمت کالاها و خدمات اقدام نماید.

۵- کلیه واحدهای صنفی و اشخاص حقیقی یا حقوقی که کالاها و خدمات آنها از طریق واحدهای صنفی ارایه می گردد مکلفند بر اساس برنامه ریزی و اولویت بندی اعلامی دبیرخانه، تغییرات قیمت محصولات خود را منطبق با ساز و کار اعلامی و در سامانه ای که توسط دبیرخانه هیات عالی نظارت معرفی می گردد ثبت نمایند.

۶- واحدهایی که بصورت زنجیره ای در چندین منطقه مبادرت به عرضه کالا یا خدمات می نمایند ، در صورتیکه کالا یا خدمت از موارد مشمول نرخگذاری توسط کمیسیون های نظارت باشند شعب هر منطقه مکلف به رعایت نرخ های تعیین شده توسط کمیسیون نظارت مرتبط می باشند و در صورتیکه کالا و خدمات مورد عرضه ، خارج از فهرست کالا و خدمات اولویت اول باشد ، شعب می توانند بر اساس سیاست های دفتر مرکزی اقدام نمایند

چارچوب نحوه تعیین نرخ کالاها و خدمات صنفی :

الف : مواد اولیه

۱- میزان مواد مصرفی برای یک واحد محصول و براساس اسناد و مدارک مستند قابل قبول است

۲- هزینه یابی مواد اولیه (بهای تمام شده مواد مصرفی) به شرح ذیل می باشد :

۱ - ۲- در مورد موادی که دارای نرخ مصوب مراجع رسمی نرخ گذاری می باشند قیمت مواد بر اساس اسناد و مدارک مثبت و حداکثر تا قیمت مصوب محاسبه می شوند .

۲ - ۲- اگر قیمت مصوب ندارد بررسی مواد اولیه طبق فاکتورهای خرید و مقایسه آن با نرخ متعارف بازار و سایر مدارک مستند قابل قبول می باشد .

۳ - ۲- اگر رعایت هیچکدام از موارد ۱ و ۲ امکان پذیر نباشد اطلاعات مورد نیاز از اتحادیه ها یا واحدهای مشابه و نظر معتمدین صنفی و سایر منابع در اختیار اخذ و پس از بررسی کارشناسی مد نظر قرار گیرد .

۴ - ۲- قیمت تمام شده هر یک از موارد محاسبه و جمع هزینه مواد اولیه با احتساب ضایعات متعارف محاسبه می شود .

۳- در کلیه روش های فوق چنانچه مواد، قطعات و لوازم توسط واحد های صنفی وارد شود، نحوه محاسبه قیمت مواد اولیه نیز برابر ضوابط قیمت گذاری کالا های وارداتی بدون اعمال سود و هزینه های مالی محاسبه می گردد.

ب : حقوق دستمزد

مبنای احتساب هزینه های حقوق و دستمزد در واحد صنفی مطابق با اسناد و مدارک مثبت و حداکثر تا سقف میزان دستمزد تعیین شده توسط مراجع قانونی ذیربط می باشد.

ج : هزینه های سربار و سایر هزینه ها:

ج - ۱ - هزینه استهلاک تجهیزات:

استهلاک در این بخش بر اساس قانون مالیات های مستقیم برای تجهیزات و ماشین آلات و ابزار با عمر مفید بیشتر از یکسال مورد محاسبه قرار می گیرد .

ج - ۲ - هزینه ساختمان (اجاره ، ارزش جاری یا استهلاک ساختمان)

در این خصوص بر اساس بررسی های میدانی و مطابق با نظر کارشناسی مبنی بر اینکه تعدد واحدهای اجاره ای با ملکی به چه نسبتی می باشد می بایست مبنای محاسبه نیز بر این اساس تعیین گردد . چنانچه سهم یکی از این موارد بیش از ۷۰ درصد باشد

مبنای محاسبه قرار می گیرد در غیر این صورت به صورت میانگین دو روش (استهلاک و ارزش جاری) محاسبه می گردد .

تبصره : بیشترین پراکندگی واحد صنفی مورد نظر در هر منطقه مبنای محاسبه کارشناسی می باشد .

ج - ۳ - سایر هزینه ها :

این قبیل هزینه ها شامل آب، برق، سوخت، عوارض، تعمیرات و ... با ارائه مدارک و مستندات در محاسبات قابل اعمال می باشد .

تبصره : مالیات از منظر ضوابط قیمت گذاری جزء هزینه های واحد محسوب نمی گردد .

د- هزینه مالی :

محاسبه این هزینه بر اساس اسناد و مدارک مثبت ارائه شده و حداکثر تا سقف ۱۲٪ هزینه های پرسنلی برای خدمات و ۱۲٪ هزینه مواد اولیه مصرفی برای تولید منظور می گردد .

ه - سایر درآمدهای عملیاتی :

این درآمدها از قبیل درآمد حاصل از فروش ضایعات، فروش مواد اولیه، سود سرمایه گذاری و ... از جمع هزینه ها و بهای تمام شده واحد کسر می گردد .

و - سود

به کلیه هزینه های فوق به جزء هزینه های مالی و پس از اعمال تاثیرات درآمدهای عملیاتی ۱۵٪ سود تعلق می گیرد و هیات عالی نظارت می تواند حسب تشخیص، میزان سود را برای کالا یا خدمات صنفی مشخصی تا ۵٪ افزایش یا کاهش دهد.

تبصره: در مواردی که در ارائه کالا یا خدمات صنفی بین مناطق مختلف شهر تفاوت محسوسی از لحاظ کیفیت و هزینه ها وجود دارد کمیسیون نظارت می تواند نسبت به اعلام نرخ های متفاوت برای مناطق مختلف اقدام نماید.

- واحدهایی می بایست به عنوان نمونه محاسبات در نظر گرفته شوند که از نظر تولید کالا یا ارائه خدمات بیانگر حد وسط صنف مورد نظر باشند و هزینه های همان واحد ها به عنوان هزینه محاسبه می شوند.

- در مواردی که تولید واقعی کمتر از ۷۰ درصد ظرفیت اسمی یا بالاترین مقدار قابل حصول باشد ۷۰ درصد ظرفیت اسمی به عنوان مبنای محاسبه برای تمامی هزینه ها غیر از مواد و دستمزد مستقیم خواهد بود.

- در مواردی که بین نرخ های مصوب در مراجع ذیربط مطابق این دستورالعمل در زمینه کالاهای مشابه در بین واحدهای صنفی اختلاف وجود داشته باشد موضوع در کمیسیون نظارت مطرح کمیسیون مزبور اتخاذ تصمیم می نماید.